

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

НАУКОВА-ДОСЛІДНА ПРАКТИКА

**Програма практики
для студентів спеціальності
291 "Міжнародні відносини,
суспільні комунікації та регіональні студії"
другого (магістерського) рівня**

**Харків
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2021**

УДК 378.147:337(07.034)

Н34

Укладачі: О. М. Кузь
Д. С. Коротков

Затверджено на засіданні кафедри міжнародного бізнесу та економічного аналізу.

Протокол № 1 від 25.08.2020 р.

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Науково-дослідна практика [Електронний ресурс] : програма Н34 практики для студентів спеціальності 291 "Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії" другого (магістерського) рівня / уклад. О. М. Кузь, Д. С. Коротков. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2021. – 24 с.

Подано послідовність виконання та оформлення науково-дослідної практики. Наведено приклади оформлення елементів роботи (таблиці, рисунки, додатки, список використаної літератури).

Рекомендовано для студентів спеціальності 291 "Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії" другого (магістерського) рівня всіх форм навчання.

УДК 378.147:337(07.034)

© Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, 2021

Вступ

Для здобувачів вищої освіти важливо не тільки знати основні положення, характерні для дипломної роботи магістра (ДРМ), але й мати загальне уявлення про методологію наукової творчості, здобути досвід у організації своєї роботи, у використанні методів наукового пізнання та застосуванні логічних законів і правил. Інтеграція загальної і професійної освіти на базі дослідницької діяльності не лише сприяє значному підвищенню мотивації до отримання знань і формування відповідних компетентностей, але є і стимулом оновлення змісту освіти в цілому.

Науково-дослідна практика (НДП) студентів є важливою складовою навчального плану підготовки магістрів спеціальності 291 "Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії" освітньої програми "Міжнародні відносини".

Освітньо-професійна програма магістра обов'язково містить дослідницьку (наукову) компоненту із загальною кількістю годин – 30 год.

Науково-дослідна практика студентів є основою для підготовки магістерської дипломної роботи.

Головний зміст науково-дослідної практики полягає у залученні студентів-магістрантів до самостійної дослідницької роботи, ознайомлення з питаннями реалізації теоретичних та наукових розробок у сфері міжнародних відносин.

Мета і завдання науково-дослідної практики

Метою практики є набуття та розвиток здатності студентів до самостійної науково-дослідницької роботи, дослідження та експериментування, поглиблення теоретичних знань у сфері міжнародних відносин, систематизація, розширення і закріплення здобувачем вищої освіти професійних навичок і вмінь, формування початкової компетентності.

Завдання практики:

- вивчення класичних теоретичних джерел за темою магістерської дипломної роботи;
- аналіз стану розроблення проблемних питань теми магістерської дипломної роботи у вітчизняній та іноземній літературі;
- оволодіння науковою методикою пошуку, оброблення та аналізу статистичних даних;
- розроблення науково обґрунтованих рекомендацій відповідно до обраної теми дослідження;
- апробація основних теоретичних та практичних рекомендацій магістерської роботи (у формі виступів на конференціях та написання наукових статей).

Магістри, які пройшли практику, повинні **знати:**

- наукознавчі та методологічні основи наукових досліджень;
- теоретичні основи, які стосуються обраної наукової проблеми;
- основні принципи роботи з емпіричною базою дослідження;
- головні поняття обраної наукової проблеми в галузі міжнародних відносин та різні підходи науковців до її розгляду;
- види інформаційного забезпечення та джерела наукової інформації;
- методи дослідження, їх переваги та недоліки;
- вимоги до оформлення результатів науково-дослідної роботи;
- етичні та правові основи наукової діяльності.

Магістри, які пройшли практику, повинні **вміти:**

- застосовувати науковий понятійний апарат методології наукових досліджень;
- формулювати мету, завдання і гіпотезу наукового дослідження;
- складати план дослідження з проблем магістерського дослідження;
- ставити мету і завдання емпіричного дослідження;
- визначати об'єкт і предмет дослідження;

- обирати необхідні методи і методики дослідження;
- проводити емпіричне дослідження за обраними методиками;
- порівнювати одержані результати дослідження із теоретичним обґрунтуванням наукової проблеми;
- опрацьовувати, аналізувати та інтерпретувати наукові результати дослідження;
- репрезентувати підсумки роботи у вигляді звітів, рефератів, статей, доповідей, презентацій.

Науково-дослідна практика повинна відповідати напряму наукових досліджень студента магістратури. Під час такої практики надасться можливість використати нові методи та отримати необхідні результати досліджень, що їх проводить здобувач вищої освіти під час написання магістерської роботи.

База практики

Основною базою науково-дослідної практики для здобувачів вищої освіти є кафедра міжнародних відносин, політичних наук і практичної філософії.

Для проходження магістрами науково-дослідної практики кафедра міжнародних відносин, політичних наук і практичної філософії залучає здобувачів вищої освіти безпосередньо до проведення науково-дослідної роботи, підготовки наукових звітів, розроблення наукової тематики кафедри.

Місцем проходження науково-дослідної практики є наукова бібліотека ХНЕУ ім. С. Кузнеця, наукові бібліотеки інших навчальних закладів, національна бібліотека ім. В. Г. Короленка та інші наукові бібліотеки.

Порядок організації науково-дослідної практики

Тривалість і терміни проведення науково-дослідної практики визначаються затвердженням ректором університету навчальним планом підготовки магістрів за спеціальністю спеціальності 291 "Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії" освітньої програми "Міжнародні відносини".

Протягом проходження науково-дослідної практики та виконанням основних завдань програми практики кожен студент повинен отримати

конкретні наукові результати з обраної наукової проблеми, що будуть відображені у формулюванні теми дипломної роботи магістра.

Програма науково-дослідної практики магістрів складається з таких частин:

ознайомлення студента з вітчизняними та іноземними науковими та іншими джерелами літератури з метою формування студентом бібліографічного списку літератури (зразок оформлення наведено у додатку А). За цей період студенти зобов'язані здійснити огляд понад 60 % нормативної документації та друкованої наукової літератури та інтернет-видань, що відповідають основному напрямку майбутньої магістерської роботи;

підготовка статті/тез та доповідей для виступу на науковій конференції за обраним напрямом досліджень (додаток Б);

завершення роботи над формуванням теми магістерської роботи;

описання актуальності та предметної області дослідження, списку використаних джерел, оформлення звіту про проходження науково-дослідної практики. Захист звіту.

Загальну організацію практики та контроль за її проведенням здійснює керівник практики кафедри міжнародного бізнесу та економічного аналізу.

Розпочинаючи проходження практики, студент повинен завчасно отримати інструктаж щодо організації практики.

Відповідальні за науково-дослідну практику магістрів на кафедрі призначаються завідувачем кафедри і підпорядковані безпосередньо керівнику практики від кафедри.

Основними обов'язками відповідальних за науково-дослідну практику від кафедри є:

своєчасне проведення настановчих зборів з науково-дослідної практики, ознайомлення студентів з вимогами до оформлення документації з практики, системою звітності та критеріями оцінювання з практики, які регламентуються відповідною нормативною та методичною документацією з організації та проведення практики;

консультування студентів щодо термінів і порядку проходження практики, вибору теми магістерської роботи, оформлення документів з практики та захисту звіту;

забезпечення своєчасності надання студентами на кафедру звітів з науково-дослідної практики та інших документів, необхідних для захисту, їх перевірка та візування.

Здобувачі вищої освіти під час проходження науково-дослідної практики зобов'язані:

до початку практики на настановних зборах, а далі в індивідуальному порядку, одержати від керівника практики консультації щодо оформлення всіх необхідних документів;

систематично працювати над виконанням завдань з науково-дослідної практики;

своєчасно подати на кафедру звітні документи та у належний термін захистити матеріали практики;

висвітлити результати виконаної роботи та оформити їх у звіті про проходження практики.

Зміст науково-дослідної практики

Основним завданням науково-дослідної практики є вибір теми (додаток В) дослідження та висвітлення студентом її актуальності.

Вибір теми є найвідповідальнішим етапом науково-дослідної практики і написання магістерської роботи, бо від нього залежить майбутня діяльність, яка вирішально обумовлює результат дослідження. Практика показує, що правильно обрати тему – означає наполовину забезпечити успішне її виконання.

У процесі обрання теми *основними критеріями* мають бути:

актуальність і перспективність;

наявність теоретичної бази;

можливість виконання теми в даній установі;

можливість отримання від упровадження результатів дослідження аналітичного та професійного ефекту.

Обравши тему, магістр має усвідомити сутність пропонованої ідеї, її актуальність, теоретичну важливість і практичну доцільність. Це значно полегшує оцінювання й остаточне закріплення обраної теми.

Актуальність – обов'язкова вимога до будь-якої науково-дослідної роботи, вона обґрунтовується шляхом критичного аналізу стану проблеми та порівнянням з відомим успішним досвідом її вирішення (відповідно до теми магістерської роботи). Висвітлення актуальності – сутність проблемної ситуації.

Проблему часто ототожнюють з питанням (тобто з положенням, яке також треба вирішити). Вважається, що проблема – це те ж питання,

тільки важливіше і складніше. Це і так, і не так, оскільки специфічною рисою проблеми є те, що для її вирішення необхідно вийти за рамки "старого", вже досягнутого знання. Стосовно ж питання взагалі, то для відповіді на нього цілком вистачить "старого" знання, тобто для науки питання не є проблемою.

Висвітлення актуальності не повинно бути багатослівним. Досить кількома реченнями висловити головне – сутність проблеми. Необхідним є описання предметної області дослідження через ключові поняття. У аналізі публікацій за обраною темою наводяться посилання на вчених, які займалися дослідженням даної проблеми та зробили вагомий внесок у її розроблення.

Структура та оформлення звіту з науково-дослідної практики

Основним документом, що свідчить про виконання студентом програми науково-дослідної практики є письмовий звіт. Зміст звіту повинен розкривати знання і уміння студента, набуті ним у процесі вирішення питань, визначених метою і завданням практики.

Звіт з науково-дослідної практики як кваліфікаційна робота магістра має характеризуватися не лише високим рівнем змісту, відповідною структурою, а й високим рівнем оформлення. Під час оформлення звіту треба спиратися на основні вимоги Державного стандарту та вимоги ДАК України до подання письмових друкованих робіт. Тобто вимоги до оформлення звіту співпадають із загальними вимогами до виконання офіційних письмових робіт, у тому числі дипломної магістерської роботи. Звіт з науково-дослідної роботи слід писати державною мовою.

Крім того, у звіті необхідно стисло, логічно й аргументовано викласти зміст і результати досліджень. Особливу увагу слід приділити культурі наукової мови – це один із важливих показників загального наукового рівня магістра.

Рекомендується така послідовність викладення матеріалу в звіті:

титульна сторінка звіту (зразок оформлення – додаток Г);

описання актуальності;

список використаних джерел – наукової літератури, нормативно-правових джерел;

додатки містять тези або статтю студента;

наукова оглядова стаття з обраної проблематики дослідження, що відображає результати наукових пошуків практиканта. Якщо стаття або тези опубліковані, повинна обов'язково бути ксерокопія.

Загальний обсяг звіту не повинен перевищувати 5 сторінок друкованого тексту (шрифт – Time New Roman, розмір – 14, міжрядковий інтервал – 1,5. Поля: верхнє – 2 см, нижнє – 2 см, лівє – 2,5 см, правє – 1,5 см). Усі додатки до звіту повинні бути пронумеровані.

Оформлюється Звіт за вимогами, які встановлені в інструктивних матеріалах факультету, наскрізній та відповідних робочих програмах практики, з обов'язковим урахуванням державного стандарту до звітів з науково-дослідної роботи.

Підведення підсумків практики

Результатом практики має стати отримання наукових результатів, які будуть використані у подальших наукових дослідженнях практиканта, на підставі яких буде сформульовано та обґрунтовано тему магістерської роботи.

Письмовий звіт про проходження науково-дослідної практики подається на перевірку безпосередньому керівнику науково-дослідної практики від кафедри у термін, який визначається відповідною кафедрою та регламентується нормативними й методичними документами з організації і проведення практики.

У випадку наявності суттєвих відхилень від вимог щодо змісту і оформлення звіту, він повертається на доопрацювання.

Оцінка визначається з урахуванням своєчасності подання необхідних документів з практики, якості підготовленого звіту, виконання індивідуального завдання, рівня знань та рівня захисту студента за шкалами університету, які характеризує успішність студента. З метою об'єктивного оцінювання знань та вмінь, набутих студентами під час проходження практики, захист звітів про практику проводиться з урахуванням критеріїв, які наведені у додатку Г.

Оцінка за практику вноситься в заліково-екзаменаційну відомість і в залікову книжку студента.

Підсумки науково-дослідної практики обговорюються на засіданнях кафедри міжнародного бізнесу та економічного аналізу.

Додатки

Додаток А

Приклади оформлення списку використаних джерел

Характеристика джерела	Приклад оформлення
1	2
Книги: Один автор	<p>1.Василій Великий. Гомілії / Василій Великий ; [пер. з давньогрец. Л. Звонська]. – Львів : Свічадо, 2006. – 307 с. – (Джерела християнського Сходу. Золотий вік патристики IV – V ст. ; № 14).</p> <p>2.Коренівський Д. Г. Дестабілізуючий ефект параметричного білого шуму в неперервних та дискретних динамічних системах / Коренівський Д. Г. – Київ : Ін-т математики, 2006. – 111 с.</p> <p>3.Матюх Н. Д. Що дорожче срібла-золота / Н. Д. Матюх. – Київ : Асамблея діл. кіл : Ін-т соц. іміджмейкінгу, 2006. – 311 с. – (Ювеліри України ; т. 1).</p> <p>4.Шкляр В. Елементал : [роман] / В. Шкляр. – Львів : Кальварія, 2005. – 196, [1] с. – (Першотвір)</p>
Два автори	<p>1.Матяш І. Б. Діяльність Надзвичайної дипломатичної місії УНР в Угорщині : історія, спогади, арх. док. / І. Матяш, Ю. Мушка. – Київ : Києво-Могилян. акад., 2005. — 397, [1] с. – (Бібліотека наукового щорічника "Україна дипломатична" ; вип. 1).</p> <p>2.Ромовська З. В. Сімейне законодавство України / З. В. Ромовська, Ю. В. Черняк. – Київ : Прецедент, 2006. – 93 с. – (Юридична бібліотека. Бібліотека адвоката) (Матеріали до складання кваліфікаційних іспитів для отримання Свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю ; вип. 11).</p> <p>3.Суберляк О. В. Технологія переробки полімерних та композиційних матеріалів : підручник [для студ. вищ. навч. закл.] / О. В. Суберляк, П. І. Баштанник. – Львів : Растр-7, 2007. – 375 с.</p>
Три автори	<p>1. Акофф Р. Л. Идеализированное проектирование: как предотвратить завтрашний кризис сегодня. Создание будущего организации / Р. Л. Акофф, Д. Магидсон, Г. Д. Эддисон; пер. с англ. Ф. П. Тарасенко. – Днепропетровск : Баланс Бизнес Букс, 2007. – XLIII, 265 с.</p>
Чотири автори	<p>1.Методика нормування ресурсів для виробництва продукції рослинництва / [В. В. Вітвіцький, М. Ф. Кисляченко, І. В. Лобастов, А. А. Нечипорук]. – Київ : НДІ "Укragропромпродуктивність", 2006. – 106 с. – (Бібліотека спеціаліста АПК. Економічні нормативи).</p> <p>2.Механізація переробної галузі агропромислового комплексу : [підручник для учнів проф.-техн. навч. закл.] / О. В. Гвоздєв, Ф. Ю. Ялпачик, Ю. П. Рогач, М. М. Сердюк. – Київ : Вища освіта, 2006. – 478 с.</p>

1	2
П'ять і більше авторів	<p>1. Психология менеджмента / [П. К. Власов, А. В. Липницкий, И. М. Луцкихина и др.] ; под ред. Г. С. Никифорова. – [3-е изд.]. – Харьков: Гуманитар. центр, 2007. – 510 с.</p> <p>2. Формування здорового способу життя молоді : навч.-метод. посіб. для працівників соц. служб для сім'ї, дітей та молоді / [Т. В. Бондар, О. Г. Карпенко, Д. М. Дикова-Фаворська та ін.]. – Київ : Укр. ін-т соц. дослідж., 2005. – 115 с. – (Серія "Формування здорового способу життя молоді" : у 14 кн., кн. 13)</p>
Без автора	<p>1. Історія Свято-Михайлівського Золотоверхого монастиря / [авт. тексту В. Клос]. – Київ : Грані-Т, 2007. – 119 с.</p> <p>2. Воскресіння мертвих : українська барокова драма : антологія / В. О. Шевчук. – Київ : Грамота, 2007. – 638, [1] с.</p> <p>3. Тіло чи особистість? Жіноча тілесність у вибраній малій українській прозі та графіці кінця ХІХ – початку ХХ століття : [антологія / упоряд.: Л. Таран, О. Лагутенко]. – Київ : Грані-Т, 2007. – 190, [1] с.</p> <p>4. Проблеми типологічної та квантитативної лексикології : [зб. наук. праць / наук. ред. В. Каліущенко та ін.]. – Чернівці : Рута, 2007. – 310 с.</p>
Багатотомний документ	<p>1. Історія Національної академії наук України, 1941–1945 / [упоряд. Л. М. Яременко та ін.]. – Київ : Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, 2007. – (Джерела з історії науки в Україні). Ч. 2 : Додатки. – 2007. – 573, [1] с.</p> <p>2. Межгосударственные стандарты : каталог в 6 т. / [сост. И. В. Ковалева, Е. Ю. Рубцова ; ред. В. Л. Иванов]. – Львов : НТЦ "Леонорм-Стандарт", 2005. – (Серия "Нормативная база предприятия"). Т. 1. – 2005. – 277 с.</p> <p>3. Кучерявенко Н. П. Курс налогового права : Особенная часть : в 6 т. / Н. П. Кучерявенко. – Харьков : Право, 2002. – Т. 4: Косвенные налоги. – 2007. – 534 с.</p> <p>4. Реабілітовані історією. Житомирська область : [у 7 т.]. – Житомир : Полісся, 2006. – (Науково-документальна серія книг "Реабілітовані історією" : у 27 т. / голов. редкол.: П. Т. Тронько (голова) [та ін.]). Кн. 1 / [обл. редкол.: Синявська І. М. (голова) та ін.]. – 2006. – 721 с.</p>
Препринти	<p>1. Шиляев Б. А. Расчеты параметров радиационного повреждения материалов нейтронами источника ННЦ ХФТИ/ANL USA с подкритической сборкой, управляемой ускорителем электронов / Б. А. Шиляев, В. Н. Воеводин. – Харьков : ННЦ ХФТИ, 2006. – 19 с. – (Препринт / НАН Украины, Нац. науч. центр "Харьк. физ.-техн. ин-т" ; ХФТИ, 2006 – 4).</p> <p>2. Панасюк М. І. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами / М. І. Панасюк, А. Д. Скорбун, Б. М. Сплошной. – Чорнобиль : Ін-т пробл. безпеки АЕС НАН України, 2006. – 7, [1] с. – (Препринт / НАН України, Ін-т пробл. безпеки АЕС ; 06-1)</p>

1	2
Депоновані наукові праці	1.Разумовский В. А. Управление маркетинговыми исследованиями в регионе / В. А. Разумовский, Д. А. Андреев. – Москва, 2002. – 210 с. – Деп. в ИНИОН Рос. акад. наук 15.02.02, № 139876
Словники	<p>1.Географія : словник-довідник / [авт.-уклад. Ципін В. Л.]. – Харків : Халімон, 2006. — 175, [1] с.</p> <p>2.Тимошенко З. І. Болонський процес в дії : словник-довідник основ. термінів і понять з орг. навч. процесу у вищ. навч. закл. / З. І. Тимошенко, О. І. Тимошенко. – Київ : Європ. ун-т, 2007. – 57 с.</p> <p>3.Українсько-німецький тематичний словник / [уклад. Н. Яцко та ін.]. – Київ : Карпенко, 2007. – 219 с.</p> <p>4.Європейський Союз : словник-довідник / [ред.-упоряд. М. Марченко]. – 2-ге вид., оновл. – Київ : К.І.С., 2006. – 138 с.</p>
Атласи	<p>1.Україна : екол.-геогр. атлас : присвяч. всесвіт. дню науки в ім'я миру та розвитку згідно з рішенням 31 сесії ген. конф. ЮНЕСКО / [наук. редкол.: С. С. Куруленко та ін.] ; Рада по вивч. продукт. сил України НАН України [та ін.]. – Київ : Варта, 2006. – 217, [1] с.</p> <p>2.Анатомія пам'яті : атлас схем і рисунків провідних шляхів і структур нервової системи, що беруть участь у процесах пам'яті : посібник для студ. та лікарів / О. Л. Дроздов, Л. А. Дзяк, В. О. Козлов, В. Д. Маковецький. – 2-ге вид., розшир. та доп. – Дніпропетровськ : Пороги, 2005. – 218 с.</p> <p>3.Куерда Х. Атлас ботаніки / Х. Куерда ; [пер. з ісп. В. Й. Шовкун]. – Харків : Ранок, 2005. – 96 с.</p>
Законодавчі та нормативні документи	<p>1.Кримінально-процесуальний кодекс України : за станом на 1 грудня 2005 року / Верховна Рада України. – Київ : Парлам. вид-во, 2006. – 207 с. – (Бібліотека офіційних видань).</p> <p>2.Медична статистика статистика : зб. нормат. док. / упоряд. та голов. ред. В. М. Заболотько. – Київ : МНІАЦ мед. статистики : Медінформ, 2006. – 459 с. – (Нормативні директивні правові документи)</p>
Стандарти	<p>1.Графічні символи, що їх використовують на устаткуванні. Показчик та огляд (ISO 7000:2004, IDT) : ДСТУ ISO 7000:2004. – [Чинний від 2006-01-01]. – Київ : Держспоживстандарт України 2006. – IV, 231 с. – (Національний стандарт України).</p> <p>2.Якість води. Словник термінів : ДСТУ ISO 6107-1:2004 – ДСТУ ISO 6107-9:2004. – [Чинний від 2005-04-01]. – Київ : Держспоживстандарт України, 2006. – 181 с. – (Національні стандарти України).</p> <p>3.Вимоги щодо безпечності контрольно-вимірювального та лабораторного електричного устаткування. Частина 2-020. Додаткові вимоги до лабораторних центрифуг (EN 61010-2-020:1994, IDT) : ДСТУ EN 61010-2-020:2005. – [Чинний від 2007-01-01]. – Київ : Держспоживстандарт України, 2007. – IV, 18 с. – (Національний стандарт України)</p>

1	2
Каталоги	<p>1. Межгосударственные стандарты : каталог : в 6 т. / [сост. И. В. Ковалева, В. А. Павлюкова; ред. В. Л. Иванов]. – Львов : НТЦ "Леонорм-стандарт, 2006. – (Серия "Нормативная база предприятия"). Т. 5. – 2007. – 264 с. Т. 6. – 2007. – 277 с.</p> <p>2. Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області : каталог-довідник / [авт.-упоряд. М. Зобків та ін.]. – Львів : Новий час, 2003. – 160 с.</p> <p>3. Університетська книга : осінь, 2003 : [каталог]. — [Суми : Університетська книга, 2003]. – 11 с.</p>
Бібліографічні показники	<p>1. Куц О. С. Бібліографічний покажчик та анотації кандидатських дисертацій, захищених у спеціалізованій вченій раді Львівського державного університету фізичної культури у 2006 році / О. Куц, О. Вацеба. – Львів : Укр. технології, 2007. – 74 с.</p> <p>2. Систематизований покажчик матеріалів з кримінального права, опублікованих у Віснику Конституційного Суду України за 1997–2005 роки / [уклад. Б. О. Кириш, О. С. Потлань]. – Львів : Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2006. – 11 с. – (Серія: Бібліографічні довідники ; вип. 2)</p>
Дисертації	<p>1. Петров П. П. Активність молодих зірок сонячної маси : дис. . доктора фіз.-мат. наук : 01.03.02 / П. П. Петров. – Київ, 2005. – 276 с.</p>
Автореферати дисертацій	<p>1. Баланик А. Я. Інститут послів доброї волі та Посланці миру ООН : автореф. дис. на здоб. наук. ступеня канд. політ. наук : спец. 23.00.04 "Політичні проблеми міжнародних систем та глобального розвитку" / А. Я. Баланик. – Чернівці, 2017. – 20 с.</p>
Частина книги, періодичного видання	<p>1. Коротков Д. С. Україна у геостратегіях США та Росії: проблеми суб'єктності / Д. С. Коротков // Політикус : наук. журнал. – 2020. – № 4. – С. 118–123.</p> <p>2. Гранчак Т. Інформаційно-аналітичні структури бібліотек в умовах демократичних перетворень / Т. Гранчак, В. Горювий // Бібліотечний вісник. – 2006. – Т. 2, № 6. – С. 14–17.</p> <p>3. Валькман Ю. Р. Моделирование НЕ-факторов – основа интеллектуализации компьютерных технологий / Ю. Р. Валькман, В. С. Быков, А. Ю. Рыхальский // Системні дослідження та інформаційні технології. – 2007. – № 1. – С. 39–61.</p> <p>4. Валова І. Нові принципи угоди Базель II / І. Валова ; пер. з англ. Н. М. Середи // Банки та банківські системи. – 2007. – № 2. – С. 13–20.</p> <p>5. Коротков Д. С. "Європа регіонів" як кліваж європейської ідентичності / Д. С. Коротков, О. М. Кузь // Матеріали X Міжнародної науково-практичної конференції Соціалізація особистості у сучасних соціокультурних контекстах" ХНПУ імені Г. С. Сковороди. – Харків : ХНПУ, 2019. – С. 22–24</p>

1	2
	<p>6.Третьяк В. В. Возможности использования баз знаний для проектирования технологии взрывной штамповки / В. В. Третьяк, С. А. Стадник, Н. В. Калайтан // Современное состояние использования импульсных источников энергии в промышленности : междунар. науч.-техн. конф., 3 – 5 окт. 2017 г. : тезисы докл. – Харьков, 2007. – С. 33</p>
Електронні ресурси	<p>1.Богомольний Б. Р. Медицина екстремальних ситуацій [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студ. мед. вузів III–IV рівнів акредитації / Б. Р. Богомольний, В. В. Кононенко, П. М. Чуєв. – 80 Min / 700 MB. – Одеса : Одес. мед. ун-т, 2003. – (Бібліотека студента-медика) – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM) ; 12 см. – Систем. вимоги: Pentium ; 32 Mb RAM ; Windows 95, 98, 2000, XP ; MS Word 97-2000. – Назва з контейнера.</p> <p>2.Розподіл населення найбільш численних національностей за статтю та віком, шлюбним станом, мовними ознаками та рівнем освіти [Електронний ресурс] : за даними Всеукр. перепису населення 2001 р. / Держ. ком. статистики України ; ред. О. Г. Осауленко. – Київ : CD-вид-во "Інфодиск", 2004. – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM) : кольор. ; 12 см. – (Всеукр. перепис населення, 2001). – Систем. вимоги: Pentium-266 ; 32 Mb RAM ; CD-ROM Windows 98/2000/NT/XP. – Назва з титул. екрана.</p> <p>3.Климчук Ю. Внесок Гуго Гроція у формування права війни [Електронний ресурс] / Ю. Климчук // Право і Безпека. – 2005. – Т. 4. – № 4. – С. 161–164. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pib_2005_4_4_47.</p> <p>4.Про основи національної безпеки: Закон України від 08.06.2017 № 2091-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2091-19#n6.</p> <p>5.Schuman F. L. The Ethics and Politics of International Peace [Electronic resource] / F. L. Schuman // International Journal of Ethics. – 1932. – Vol. 42 – No. 2 – P. 148–162. – Access mode : http://links.jstor.org/sici?sici=1526422X%28193201%2942%3A2%3C148%I%3E2.0.CO%3B2-%23</p>

Примітки:

1. Бібліографічний опис оформлюється згідно з ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 "Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання".

2. Опис складається з елементів, які розподіляються на обов'язкові та факультативні. У бібліографічному описі можуть бути тільки обов'язкові чи обов'язкові та факультативні елементи. Обов'язкові елементи містять бібліографічні відомості, які забезпечують ідентифікацію документа. Їх наводять у будь-якому описі.

Проміжки між знаками та елементами опису є обов'язковими і використовуються для розрізнення знаків граматичної і приписаної пунктуації.

3. У списку опублікованих праць здобувача, який наводять в авторефераті, необхідно вказати прізвища та ініціали всіх його співавторів незалежно від виду публікації.

Бібліографічний апарат у дипломній роботі – це ключ до використаних автором джерел. Крім того, він певною мірою відображає наукову етику й культуру наукової праці. Саме з нього можна зробити висновок про ступінь ознайомлення магістра з наявною літературою за досліджуваною проблемою. Бібліографічний апарат складається зі списку використаних джерел і посилань, які оформлюються відповідно до чинних стандартів. Джерела можна розміщувати одним із таких способів:

у порядку появи посилань у тексті за їхньою наскрізною нумерацією (найзручніший для користування і рекомендований під час написання роботи);

в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків, у хронологічному порядку.

Відомості про джерела, додані до списку, необхідно давати відповідно до вимог державного стандарту з обов'язковим наведенням назв праць.

Вимоги до структури, змісту та оформлення наукових статей і доповідей

Опублікувати статтю – це означає зробити матеріал надбанням фахівців для використання в їхній роботі. Отже, треба писати просто і зрозуміло, але мовою науки. Слід уникати як передчасних публікацій, так і зволікання з публікаціями.

Структура наукової статті складається з:

- вступу – постановки проблеми в загальному вигляді та її зв'язок із важливими практичними завданнями (5 – 10 рядків);
- аналізу останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано вирішення даної проблеми і на які спирається автор, виокремлення невирішених питань загальної проблеми, якій присвячується дана стаття (зазвичай ця частина статті складає приблизно 1/3 сторінки);
- формулювання цілей статті (постановка завдання). Цей розділ особливо важливий, бо з нього дослідник визначає корисність для себе даної статті. Мета статті впливає з постановки загальної проблеми з огляду раніше виконаних досліджень, тобто має на меті ліквідувати якісь "білі плями" у загальній проблемі (обсяг цієї частини 5 – 10 рядків);
- викладу основного матеріалу дослідження (6 – 7 сторінок машинописного тексту через 1,5 інтервали). Невеликий обсяг вимагає виокремлення головного у матеріалах дослідження. Іноді можна обмежитися тільки формулюванням мети досліджень, коротким згадуванням про метод розв'язання завдання і викладом отриманих результатів. Якщо на обсяг статті немає суворих обмежень, то доцільно описати методику дослідження повніше;
- на закінчення наводяться висновки з даного дослідження і коротко подаються перспективи подальших розвідок у цьому напрямі.

У процесі підготовки статті варто ознайомитися зі статтею Ю. М. Бажала, що надрукована в Бюлетені ВАК № 4 за 2003 рік, та в якій відзначені такі необхідні змістовні вимоги до статей:

- необхідність більшої кількості посилань в тексті статей;
- необхідність посилань в тексті статей на публікації іноземних авторів;
- необхідність та доцільність посилань в тексті статей на останні (за часом) публікації;

- переваги посилань в тексті статей на періодичні видання перед посиланнями на монографії та підручники;
 - необхідність ідентифікації новизни й особистого внеску автора.
- Крім того, варто мати на увазі, що публікації повинні відображати результати дослідження дипломної роботи.

Приклад оформлення статті:

УДК 327.82:004.738.5(477)

Пробийголова Ю.О.
студентка 1 курсу магістратури
факультету міжнародних відносин
і журналістики ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Роль медійної дипломатії у зовнішній політиці України: основні переваги та недоліки

Текст анотації статті (250 – 300 слів).

Обов'язкові елементи анотації: актуальність проблеми, мета, методи та результати дослідження.

Ключові слова: дипломатія держави, цифрова дипломатія, медійна дипломатія, комп'ютеризація, зовнішньополітична діяльність, соціальні мережі.

Вступ. Сфера сучасних міжнародних відносин останнім часом зазнає істотних змін [...]

Мета та завдання. Дослідження процесу становлення цифрової дипломатії на території України та визначення характеру використання інформаційних технологій, їхніх переваг та недоліків, що в свою чергу необхідно для аналізу ролі цифрової дипломатії для усього міжнародного суспільства, і зокрема для України [...]

Методи дослідження.

Виклад основного матеріалу.

Висновки. Висновки не повинні містити дані, яких немає в основному тексті статті.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Булега К. І. Цифрова дипломатія як елемент зовнішньополітичної діяльності держав / К. І. Булега, І. Ю. Чарських // Вісник студентського наукового товариства ДонНУ. – 2018. – С. 9–12.

Методика підготовки доповіді на науковій конференції

План доповіді – аналогічний плану статті. Проте специфіка усного мовлення викликає суттєві зміни у формі та змісті. Під час написання доповіді треба врахувати, що значну частину матеріалу необхідно подати у вигляді презентації та викладена на слайдах. Тому в доповіді викладають коментарі (але не повторення!) до ілюстративного матеріалу. Це дає змогу на 20 – 30 % скоротити її.

Слід також мати на увазі, що за 10 хвилин людина може прочитати матеріал, розміщений на 4 сторінках машинописного тексту (через два інтервали), тому обсяг доповіді зазвичай є меншим від обсягу статті. Крім того, доповідач повинен реагувати на попередні виступи за темою його доповіді. Полемічний характер доповіді викликає інтерес слухачів і підвищує їхню активність.

Рекомендована тематика дипломних робіт

Напрями дослідження	Теми (приклад)
1	2
1. Технології у міжнародних відносинах	<ol style="list-style-type: none"> 1. Інформаційно-комунікаційні технології як актори політики у подіях "арабської весни". 2. Використання технологій лобізму для просування інтересів держави на міжнародній арені
2. Міжнародна діяльність політичних партій, неурядових організацій та суб'єктів місцевого самоврядування	<ol style="list-style-type: none"> 1. Українські політичні партії: перспективи участі у міжнародних партійних організаціях. 2. Імідж політичного лідера в міжнародних відносинах. 3. Діяльність міжнародних організацій у сфері безпеки. 4. Чинники інтегральної могутності держав: модерний та постмодерний погляди
3. Актуальні проблеми світової політики	<ol style="list-style-type: none"> 1. Трансформація світового порядку як наслідок поширення вірусу SARS-COVID-19. 2. "Колективний" VS. Національний інтерес у сучасному вимірі європейської політики
4. Міжнародна безпека та конфлікти	<ol style="list-style-type: none"> 1. Інформаційна безпека України в контексті актуальних загроз і викликів. 2. Сучасна дипломатія як основа захисту національних інтересів держави. 3. Медіація політичних конфліктів як інструмент гармонізації системи міжнародних відносин. 4. Міжнародна інформаційна безпека у зовнішній політиці держави
5. Актуальні проблеми міжнародних комунікаційних процесів	<ol style="list-style-type: none"> 1. Роль державного бренда в процесі забезпечення міжнародних комунікацій. 2. Формування іміджу ісламських держав у регіоні Західної та Східної Європи. 3. Інформаційні аспекти сучасних міжнародних комунікативних процесів. 4. Релігійно-секулярні комбінації у формуванні національної ідентичності європейських держав
6. Зовнішня політика	<ol style="list-style-type: none"> 1. Концепція "м'якої сили" як сучасний інструмент зовнішньої політики держави. 2. Сучасні інформаційні інструменти формування бренда країни у структурі зовнішньої політики. 3. "Велика сімка", "Велика вісімка" і "Велика двадцятка": форматування геополітичного простору. 4. Ідеологічні аспекти сучасних міжнародних відносин

1	2
7. Регіоналістика	<ol style="list-style-type: none"> 1. Еволюція поняття регіону у дослідженні міжнародних політичних регіонів. 2. Франкофонія у зовнішньополітичному курсі сучасної Франції. 3. "Люблінський трикутник" - сучасна реальність регіону. 4. Інформаційне забезпечення євроінтеграційної політики держав Центрально-Східної Європи. 5. Порівняльний аналіз шляхів політичної модернізації двох країн або двох регіонів. 6. Порівняльний аналіз варіантів деволюції централізованих держав (Великобританія, Іспанія, Італія)
8. Публічна дипломатія	<ol style="list-style-type: none"> 1. Культурна дипломатія як інструмент ребрендингу України. 2. Цифрова дипломатія – інноваційний засіб формування позитивного міжнародного іміджу України. 3. Зовнішньополітичні чинники публічної дипломатії. 4. Публічна дипломатія як інструмент формування сприйняття України на Заході. 5. Виникнення та розвиток публічної дипломатії внаслідок демократизації зовнішньополітичних комунікацій країн. 6. Освіта як інструмент "м'якої сили"
9. Україна в контексті міжнародних відносин	<ol style="list-style-type: none"> 1. Стратегічні прогнози щодо перспектив та реалізації стратегічного партнерства для України. 2. Україна у міжнародних безпекових рейтингах: тенденції динаміки
10. Міжнародні відносини Харківського регіону	<ol style="list-style-type: none"> 1. Реалізація стратегії міста Харкова з питань європейської інтеграції. 2. Активізація міжнародної інформаційної (політичної, культурної) співпраці міста Харкова. 3. Формування позитивного міжнародного іміджу міста Харкова. 4. Міжнародні іміджеві проекти міста Харкова. 5. Регіональна політика у просторі геополітичних викликів: Харків як фронтир

Зразок титульної сторінки звіту

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

Кафедра міжнародних економічних відносин

**ЗВІТ
З НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ПРАКТИКИ**

Студента (тки) 1 року навчання в магістратурі
групи 8.01.291.020.19.1
спеціальності 291 "Міжнародні відносини,
суспільні комунікації та регіональні студії"

(прізвище та ініціали)

Керівник

(посада, вчене звання, науковий ступінь, прізвище
та ініціали)

Національна шкала _____

Кількість балів: _____ Оцінка ECTS _____

Харків, 2021

Критерії оцінювання результатів науково-дослідної практики

Оцінка проходження науково-дослідної практики складається із суми балів, які виставляються комісією на основі розгляду змісту звіту про проходження науково-дослідної практики та за підсумком усного захисту основних положень з обґрунтування обраної теми дослідження.

Шкала балів, які враховуються під час виставлення підсумкової оцінки за практику, наведена далі.

№ з/п	Зміст завдання	Максимальна кількість балів
1	Формулювання теми дипломної роботи	10
2	Висвітлення предметної області дослідження	30
3	Обґрунтування необхідності проведення дослідження	30
4	Оформлення результатів науково-дослідної практики	10
5	Наявність або підготовка статті/тез	10
6	Захист звіту з науково-дослідної практики	10

Зміст

Вступ.....	3
Мета і завдання науково-дослідної практики	4
База практики.....	5
Порядок організації науково-дослідної практики.....	5
Зміст науково-дослідної практики	7
Структура та оформлення звіту з науково-дослідної практики	8
Підведення підсумків практики.....	9
Додатки.....	10

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

НАУКОВА-ДОСЛІДНА ПРАКТИКА

**Програма практики
для студентів спеціальності
291 "Міжнародні відносини,
суспільні комунікації та регіональні студії"
другого (магістерського) рівня**

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Укладачі: **Кузь Олег Миколайович**
Коротков Дмитро Сергійович

Відповідальний за видання *І. П. Отенко*

Редактор *В. О. Дмитрієва*

Коректор *В. Ю. Труш*

План 2021 р. Поз. № 44 ЕВ. Обсяг 24 с.

Видавець і виготовлювач – ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, просп. Науки, 9-А

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
ДК № 4853 від 20.02.2015 р.*